

Zowel Mees als Withuis houdt ons een spiegel voor waarin de resultaten van het feminisme er minder florissant uitzien dan we zouden willen

boek staat vol met dit soort zinnige doordenkers.

Wie haar columns uit *Opzij* kent, weet dat Withuis helder en toegankelijk schrijft over ingewikkelde onderwerpen. Aan de hand van een soms vrolijke, soms verontrustende maar altijd boeiende rondgang door cultuur, politiek, geschiedenis en religie laat ze zien hoeveel opvattingen er bestaan over het wezen vrouw. Door de eeuwen heen zijn zoveel verschillende behoeften en talenten aan vrouwen toegeschreven, zoveel is er geruzied over haar ware aard en bestemming, dat maar één conclusie rest: het sekseverschil bestaat niet. 'We moeten die fictie afschaffen. En wat een opluchting is dat.'

Withuis ziet de 'terreur van de vrouwelijkheid' als een van de grootste overgebleven obstakels – nu wettelijke en formele belemmeringen voor vrouwen bijna niet meer bestaan. Juist die minder zichtbare barrières zijn het hardnekkigst en baren haar zorgen. Ze houden de opvattingen in stand over hoe vrouwen en mannen 'zijn', of hoe ze behoren te zijn.

Net als Heleen Mees vindt ze het zorgwekkend dat Nederland deeltijdland is gewor-

den. Maar terwijl Mees zich afvraagt waarom beauty en brains ook nu nog zo'n moeizame combinatie vormen, legt Withuis de wortels bloot van het diep ingesleten vooroordeel dat een mooie (lees: vrouwelijke) vrouw niet al te intelligent kan zijn.

In een verhelderend hoofdstuk over godsdienst en sekse stelt ze vast dat alle discriminatie van vrouwen, autochtone en allochtone, voortkomt uit het idee 'dat er twee geheel verschillende mensensoorten bestaan en dat dit zo moet blijven. In zijn extreemste, meest geseksualiseerde vorm leidt die opvatting tot een apartheidssysteem dat mannen en vrouwen segregereert en vrouwen verbiedt vrij over straat te gaan. Een maatschappij waarin de sociale orde is gebaseerd op het sekseverschil en waarin met chaos, hel en verdoemenis wordt bedreigd als aan die strikte afbakening der soorten wordt gemorrelt, is een totalitair regime: individuen worden verplicht tot lid verklaard van een door hen niet gekozen genootschap, dat niettemin over de inrichting van hun complete leven gaat.'

Kijk, nu hebben we het ergens over.

Het is duidelijk dat Withuis helemaal niets ziet in nostalgie naar vrouwelijke waar-

den. Ze vindt elke invulling van vrouwelijkheid riskant en moet al helemaal niets hebben van de bewering dat vrouwen betere mensen zijn, omdat ze zo goed kunnen zorgen, of zo empathisch zijn. 'Laten we eerlijk zijn: dat vrouwen vaak aardige mensen zijn, kon wel eens komen doordat zij zich de arrogantie van de macht nog niet konden permitteren. Laten we liever vrolijk doen of er geen seksen bestaan dan strategieën te ontwerpen die het denken in seksen nog versterken.'

Vrouwen zijn net mensen, de betere noch de mindere sekse. Withuis gaat een stapje verder: 'Pas als vrouwen het niet langer erg vinden om als onvrouwelijk te worden gestigmatiseerd, zijn vrouwen bevrijd van de traditionele vrouwenrol.' Dat is een fris geluid in een tijd waarin het begrip emancipatie steeds verder wordt uitgehold. Niemand kijkt meer op van de onzin die er tegenwoordig uit naam van emancipatie wordt beweerd: poseren in sexy (stout) ondergoed, je kop en lijf tot barbie laten transformeren, allemaal vrije keuze, dus allemaal reuze 'geëmancipeerd'.

Beide bundels waarschuwen: kijk uit, de emancipatie van vrouwen lijkt misschien een proces van gestage vooruitgang, maar daar kun je je lelijk in vergissen. Zowel Mees als Withuis houdt ons een spiegel voor waarin de resultaten van het feminisme er minder florissant uitzien dan we zouden willen. Gelukkig dragen ze allebei op hun eigen terrein ook oplossingen aan. De een met praktische voorstellen, de ander met inzichtgevende analyses en inspirerende voorbeelden van vrouwen die intelligent, onconventioneel, geestig en eigenzinnig waren. <

■ Heleen Mees, *Weg met het deeltijdfeminisme!* Over vrouwen, ambitie en carrière, uitgeverij Nieuw Amsterdam, €12,50
Jolande Withuis, *De vrouw als mens*, uitgeverij De Bezige Bij, €16,90, verschijnt in de eerste week van juni

■ *Opzij* doet van beide boeken tien exemplaren cadeau én geeft korting op de verkoopprijs. Interesse? Kijk op www.opzij.nl onder 'service/aanbiedingen'